

Unitárius Jövendő

Egyháztársadalmi, hitéleti és missziói célokat szolgáló lap.

Felelős szerkesztő: KOVÁCS LAJOS braşovi lelkész-esperes.

Megjelenik minden hónapban. Előfizetési ára Romániában évi 150 lej. Magyarországon évi 5 Pengő. Más országokban ennek megfelelő összeg

Elnöki megnyitó

az alba-suseni egyházkör évi közgyűlésén.

Tisztelendő Egyházköri közgyűlés! Unitárius testvéri szeretettel üdvözlöm a megjelenteket s különösen azokat, akik most első ízben vesznek részt a alba-suseni egyházkör közgyűlésén. Kivánom, érez-zék jól magukat a testvéri körben, hiszen mindany-nyan egy célt kívánunk szolgálni, kicsiny egyházunk felvirágoztatását.

A alba-suseni egyházkör 1939. óta nem tar-tott közgyűlést. A racoşul de sus-i egyházköz-ségben ugyanis 1940. aug. 30-ig az évi esperesi vizsgálat nem volt megtartható s a köri esperes valószínűleg emiatt nem tűzte ki a közgyűlés napját, melyet ren-desen június végén vagy júliusban szoktunk tartani. A múlt évben pedig a bécsi döntés által előidézett helyzet miatt sem esperesi vizsgálatot, sem közgyű-lést nem tartottunk.

Köri közgyűlésünk tárgya rendszeren az egyház-kör egy évi belső életéről való beszámoló. Ha egyéb nem volna, már ezért is szükséges volna minden évben közgyűlést tartani. Ez tette szükségessé a mai közgyűlés összehívását is. Köri közgyűlésünk másik fontos tárgya egyetemes egyházunk ügyeinek meg-tárgyalása s azokkal kapcsolatban vélemény nyilvánítás, esetleg javaslatok tétele a főhatósághoz.

A bécsi döntés egyházunkat csaknem középen hasította kettőbe, kitéve mindkét felet az elvérzés, megbénulás veszélyének. A tulsó félnek részben az ott működő erők jóindulatu támogatásával, részben az egyház épen maradt szerveinek segítségével sikerült a tátongó sebeket beheggeszteni és a szerve-zetet működésben tartani. Az innenéső rész teljes szervezet nélkül maradt. Egyházunk vezetői a hir-telen jött változásban látva az egyház testének ket-tészakadását, meglepetésükben s azon reményben, hogy a felkavart hullámok rendre elcsendesednek s alkalom és mód nyílik arra, hogy legalább a szel-

lemi kapcsolatot a két rész között helyreállítsák, ideiglenesen megbízták az ideszakadt részen lakó vezetőket ezen rész kormányzásával.

Magam is szükségesnek tartom a változott hely-zet következtében megcsönkült szerveinknek kiépi-tését és a hiányzó magasabb központi szervek meg-szervezését, mert ezek nélkül egyházunk önkormány-zatában közös és egységes kormányzást el sem le-het képzelni s elkövetkezhetik az az állapot, mikor minden egyes egyházköz-ség teljesen önállónak akar-ja magát tekinteni. Ez nem következett be eddig azért, mert szegények és gyengék vagyunk s a kö-zösségtől várjuk az erőt és támogatást. Ne feledjük azonban, hogy egyházunknak az ereje főleg nem az ügyesen és szakszerűen felépített központi szervezet-ben van, hanem azokban a vallásos, buzgó gyüleke-zetekben, melyeknek hivei nemcsak unitáriusoknak vallják magukat, hanem egyházukért nagyobb áldo-zatokra is készek. Ezeket a gyülekezeteket a min-denkori lelkészek kezelik s mindaddig, amíg lelké-szeink hivatásukat lelkiismeretesen teljesítik, egyhá-zunk alapjai szilárdan maradnak, dacára a hiányos központi kormányzatnak, amit igazol a közelebbi két év története. Egyházunk kormányzását megszer-vezhetjük akármilyen ideálisan, de ha a lelkészek nem fogják fel hivatásukat komolyan és nem telje-sítik kötelességüket odaadó szorgalommal, egyhá-zunkra könnyen a pusztulás és megsemmi-sülés vár.

Az a lelkész, akiben nincs meg az elszántság, hogy hiveivel közösen tűrjön és szenvedjen s a legkisebb látszólagos veszély esetén cserben hagyja hiveit, nem méltó a palást viselésére. Az ilyen lelkész a gyüle-kezetet magántulajdonnak tekinti, amit akkor dob el magától, amikor neki tetszik. Feledi, hogy ő es-küvel fogadta a gyülekezet szolgálását és hogy ő van a gyülekezetért s nem a gyülekezet érte, tehát a gyülekezet és nem a saját érdekét köteles szolgálni.

A rossz pásztor elől elszéled a nyáj, a pásztor nélkül maradt nyáját pedig szétugrasztják a leselkedő farkasok.

Miután olyan hangok is hallatszottak, hogy az udvarhelyi és kereszturni körből leszakadt egyházközségek külön egyházkört akarnak alakítani, mi ennek lehetőségétől nem zárkozunk el, ezért ennek a kérdésnek megvitatását a tárgysorozat 9. és 10. pontjai közé felveendőnek találom.

Ezzel a mai közgyűlésünk munkájára Isten segédelmét és áldását kérve, a közgyűlést megnyitom.

BEDŐ FERENC
köri f. ü. gondnok.

A alba-suseni egyházkör évi közgyűlése.

Az első közgyűlés. Az unitárius egyház dél-erdélyi területén az első egyházkörü közgyűlést a alba-suseni egyházkör tartotta Sighişoaran 1942 július hó 7-én Fekete Lajos espereshelyettes és Bedő Ferenc köri f. ü. gondnok elnöklésével; a jegyzői tisztet Török Mihály racosul de jos-i lelkész, jegyző helyettes töltötte be. A változott helyzetben az egyházkörhöz csatolt Braşov, Dârjiu, Mújna, Bodogaia, Săcueni, Şoard, Jacodul, Pipea egyházközségek ez alkalommal vettek részt először a alba-suseni egyházkör életében.

Jelen voltak. A közgyűlésen a fennebb említett elnökségen kívül jelen voltak: Balázs András, Fülöp Árpád, Kovács Lajos, Kozma Béla, Pál Dénes, Sebe Ferenc, Szathmáry Géza, Szén Mihály lelkészek, Pap Sámuel és Petres Albert énekvezérek, dr. Kerekes István, Kénossy István és Nagy József egyházi tanácsosok, Milinta János braşovi, Gyerő János ormenişi, Biás Ferenc dârjiui, Kerestély Dénes mujnai, Bán Mózes bodogaiai, Menyhárt Béla săcuenii, Kedei Sándor jacoduli, Lőrinczi János sigoarai, Molnos Jenő fágárai és Kádár Zoltán sibiu egyházközségi képviselők. Jelen volt Mátyus Gergely küküllőkörü esperes, továbbá Nagy Irén jacoduli tanítónő h., Török Mihályné racosul de jos-i hitoktató, Orend Anna sigoarai énekvezér h., Nagy Béláné sigoarai és Szén Mihályné dopcai lelkészek neje s a sigoarai hivek közül mint érdeklődők többen.

Megnyitás és megalakulás. A közgyűlést Bedő Ferenc f. ü. gondnok nyitotta meg a lap vezető helyén közölt beszéddel, melyet a közgyűlés egész terjedelmében jegyzőkönyvbe irni határozott. Majd Szén Mihály közügyigazgató mondott buzgó imát, Isten áldását kérve a végzendő munkára. A tagok számbavétele, a közgyűlés megalakulása, a tárgysorozat megállapítása, a jegyzőkönyv hitelesítő kiküldése után Fekete Lajos esperes helyettes ismertette a főhatósági leiratokat és fontosabb köriratokat.

Az elnöki megnyitóban említett új egyházkör alakításának kérdését az érdekeltek felszólalása után a gyűlés napirendről levette.

Egyházi utánpótlás. Az ismertetett leiratok és köriratok tartalmát s az azokban foglalt intézkedéseket a közgyűlés tudomásul vette. Hozzászólást és határozatot a braşovi egyházközség által megindított és az esperesi vizsgálószerk által felkarolt egyházi utánpótlás, illetve taníttatás kérdése okozott. Ebben az ügyben köri esperes helyettes a braşovi példától is lelkesítve körlevelet bocsátott ki a lelkészekhez és egyházközségekhez, amely mindenütt nagy megértésre talált és lelkes áldozatkészségről tesz bizonyosságot. Különösen kiemeli Török Mihály racosul de jos-i lelkész jelentését, aki a hivi által felajánlott évi 10 000 lej segély mellett 1 havi nettó fizetését kész erre a célra fordítani. Az elnök felhívja Kovács Lajos braşovi lelkész-esperest és Török Mihályt, hogy a beindított mozgalmat főbb vonásaiban ismertessék. Kovács Lajos a megindított mozgalmat ismertette, bejelenti, hogy az egyházközség hivi által vállalt taníttatási segély mintegy évi 25 000 lejt tesz ki, melynek fele része a f. évre már be van fizetve. A dr. Zoltán Gyula egyházi tanácsos elnöklete alatt működő bizottság 1 fiut a lelkészi és 1 leányt a tanítónői pályára már kiválasztott, kik a felvételi vizsgát sikerrel letették és az első gimnáziumba beiratkoztak; továbbá segíyezni fog egy 6 ik osztályba lépő tanítónőképzős növendéket, esetleg másokat is. Török Mihály azokra a jövedelmi forrásokra mutatott rá, melyeknek kiaknázásával az egyházközségi pénztár megterhelése nélkül az anyagiakhoz hozzá lehet jutni. Szén Mihály, Pál Dénes, Miklós István, Kádár Zoltán, Szathmáry Géza lelkes hozzájárulása és megajánlása után a közgyűlés a taníttatás kérdésének megszervezésére és további munkálásra egy 3 tagu bizottságot választott, melynek elnöke dr. Zoltán Gyula távollevő egyházi tanácsos lett, ki a braşovi bizottságnak is elnöke, pénztárosa Fülöp Árpád és tagja Török Mihály, kiktől a közgyűlés lelkes, az ügyet minden vonatkozásban felkaroló, komoly és odaadó munkát vár.

Esperesi jelentés. Ezután Fekete Lajos esperes helyettes az 1940 szeptember 1-től 1941 végéig szóló részletes esperesi jelentését olvasta fel a közgyűlés tagjainak élénk figyelme mellett.

Bevezetés. Mindenekelőtt a változott helyzetre és annak okaira mutatott rá, hálát adva Istennek, hogy hitünk megőrzésére, hivatásunk és kötelességeink betöltésére erőt adott. Elismeréssel emlékezett meg az ideiglenes egyházi vezetőségről, hogy egyházunk hajóját sok nehézség és megpróbáltatás között kormányozta. Köszönetét fejezte ki az államkormányzattal szemben, amely jogaink tiszteletben tartásával a lelkészek megélhetéséhez az államsegély folyósításával hozzájárult. Köszönetet mondott Bedő

Ferenc f. ü. gondnoknak, hogy a kör irányításában és ellenőrzésében előrehaladt kora dacára a megnagyobbodott terheket és súlyosabb kötelezettségeket vállalta és nagy buzgósággal teljesítette; a lelkészeknek, énekvezéreknek, tanítóknak, egvházközsegi gondnokoknak és más kebli előljáróknak, kik megfeszített lelki erővel és ősi unitárius hittel végezték a munkájukat. Majd így folytatta:

„Lelkemnek teljes megilletődöttségével veszem ajkamra a szót, hogy megtegyem jelentésemet a Tisztelendő Egyházköri Közgyűlés előtt arról a munkáról, mit a Gondviselésnek intézkedése és egyházi felettes hatóságom rendelkezései folytán esperesi hatáskörben 1940 szeptember 1-től a mai napig végezni kellett. A történelmi események és rendkívüli idők parancsszava kötelelességteljesítés elé állított, midőn csakán maradt felsőfehéri egyházkörünknek igazgatását vállaimra helyezte a háromszéki, udvarhelyi és kereszturi egyházkörökből ittmaradt egyházközsegek ügyeivel együtt. E kötelelességet Isten segítségével erőm és tehetségem szerint igyekeztem jól elvégezni, a mennyire azt a rendkívüli idők, megnehezedett életkörülmények és súlyos próbákra vetett egyházi életviszonyaink engedték.“

Változások. A jelentés további részében reámutatott arra, hogy az egyházkör esperese a tulsó részen maradt, dr. György Zsigmond egyik f. ü. gondnok időközben szintén eltávozott; Gálfi Elek sibiui lelkész eltávozásával az ottani hivek gondozását s minden egyházi munkát Miklós István fägärași lelkész végzi. Eltávozott Jacodulból Péterffy Mihály lelkész, aki nagy rendetlenségben hagyta hátra az egyházközseget, melyet a mai napig sem lehetett egészen rendbehozni; egyideig még ott volt a felesége; később ő is eltávozott s az egyházközség lelkész és a felekezeti iskola tanító nélkül maradt. Ezzel kapcsolatban dícsérettel emelte ki Nagy Béla sighthisoarai lelkész fáradhatatlan munkásságát, aki a saját lelke és egyházszeretete indításából az egyházközseget gondjaiba vette. Közlebbbről a templom-építő ifj. Nagy Béla Mujnából Pietroasara távozott s helyét Seb e Ferenc sánmicleusi lelkész foglalta el; Balázs András dârjiui lelkész csaknem 40 évi buzgó és értékes szolgálat után július 1-ével nyugdíjba vonult; a brașovi segédlelkészi állást fedezet hiányában még 1941 elején be kellett ideiglenesen szüntetni. Jacodutra az egyházi vezetőség Szathmáry Géza câmpia turzii körlelkészt nevezte ki. Bejelentette, hogy kifogásolta az egyházi vezetőség azon eljárását, mely szerint a bucaresti lelkészi állást az esperes megkérdezése és tudta nélkül szüntette meg. Jelezte, hogy jelenleg 14 lelkész, 2 rendes és 8 kiségitő énekvezér, több helyen a lelkésznek neje, végzi az egyházi munkát stb. stb. Az egyházkörben egyetlen felekezeti iskola van Jacodulon, ahol Nagy Irén tanárnői diplomával bíró tanítónő nagy buzgó-

ságot fejt ki. Fájdalmasan említi, hogy a tanítók közül milyen sokan távoztak el helyükről.

A jelentésben kitért arra, hogy Árkosi Tamás egyházi elnök felhívására egyházi életünkre és sürgős teendőinkre vonatkozó elgondolásait még 1940 szept. 28-áról keltezve közölte, a következőkben:

„A bécsi döntés szelleme, a most kialakuló fel-fogás s az a hűségeskü, mit mi unitárius lelkészek I. Mihály Király Ófelségének letettünk, sürgős és komoly tennivalókat jelentenek az állammal, önmagunkkal, hiveinkkel és fajunkkal szemben. Ezt általában az ujjáépítés kötelezettségének és munkavállalásának is nevezhetjük. Ennek megfelelőleg szükségesnek tartom, hogy egyházunk jelenlegi megbízott és arra hivatott vezetői együttesen sürgősen lépjenek érintkezésbe az itteni magyar egyházak vezetőségével az együttes fellépés megteremtése érdekében. Sürgősen keressenek érintkezést az Államvezetővel s kijelentve az ország ujjáépítése érdekében az együttműködés szándékát, a jogfolytonosság alapján kérjenek felhatalmazást, hogy a romániai magyar unitárius Egyházat haladéktalanul megszervezzék. Miután biztosítva van az állam támogatása, az ujjászervezés lehetősége, azonnal összehívandó a minél számosabb képviselőből, tanácsosból és megbízottból s más jogszerinti s választott tagokból álló, egyetemes ujjászervező Főtanács, mely részletekbe menően határoz a szervezet kiépítéséről a Szervezeti Törvénynek megfelelően. Itt történnék a három egyházkör megalakítása, vezetőinek ideiglenes megválasztása, a központi szervezet felállítása s minden szükséges kérdésnek megoldása, lelkésznevelés, tanító- és kántorképzés, egyháztársadalmi szerveink kérdésének megoldása. Sürgősen megoldandónak tartom Nyugdíj-Intézetünk kérdését. Valamint egyházi életünk keretein belül a német orientációt. Ideje már a szász és német egyházakkal kontaktust teremteni s egyetemes nevelési programunkban ezt a kérdést előtérbe helyezni. Égetően szükséges az egyházi sajtó orgánum beállítása önmagunk és hiveink állandó és halaszthatatlan tájékoztatása érdekében. A mi problémáinkat mi látjuk s mi kell minden tekintetben a közösségi élet követelményeinek megfelelően rendre minél jobban s minél sürgősebben megoldjuk.“

Esperes helyettes szükségesnek tartotta a fentti elgondolásokat a közgyűléssel ismertetni, mert egyházi szervezkedésünk tekintetében azokat ma is irányadóknak tekinti. Sajnos, ezekből szinte semmi sem valósult meg, mintahogy sok felterjesztésre válasz se érkezett. Nem vonja kétségbe, hogy az egyházi vezetőség az egyház érdekéken sok mindent igyekezett nagy buzgósággal és jóakarattal megtenni. E ismeri, hogy a rendkívüli idők, változó események sokszor rendkívüli akadályokat gördítenek a jószándék megvalósíthatásának útjába. De azt is megállá-

pitja, hogy az eredmény Egyetemes Egyházunk újraszervezése tekintetében nem kielégítő az elmúlt 23 hónapra terjedő idő alatt, ami mindnyájunkat a mulasztások lehető pótlására kell serkentsen.

Templomépítés. Az esperesi jelentés dicsérőleg emlékezik meg arról, hogy Mujnán szép új templomot építettek ifj. Nagy Béla lelkész fáradhatatlan és kitartó munkásságával, a hívek nagy buzgóságával és áldozatkészségével, az előljárók öntudatosságával, élükön Gedő Elek gondnokkal. Feljegyzi, hogy Mester Albert és családja a templomépítés ideje alatt az unitárius egyházból kitértek.

A változás hatása. 1940 aug. 30 után a hívek száma mindenik egyházközségben megapadt, néhol — Braşovban és Făgăraşon — felénél kevesebbre csökkent, de a templomlátogatás javult.

Továbbiakban a jelentés részletesen tárgyalja a valláserkölcsei életet, az egyházi közigazgatást, az iskolai nevelésügyet, az iskolán kívüli működést, a szociális tevékenységet, a vagyoni ügyeket és vagyonekezelést, a népesedés ügyét, a tisztviselői karban történt változásokat, ismerteti az egyes egyházközségben történt áldozatkészséget és aranykönyvi adatokat, végösszegében bemutatja a számadásokat és költségvetéseket stb. stb. 1941-ben a különböző korlátozások miatt esperesi vizsgálat nem volt, ami 1942-ben megtartatott.

Hozzászólások. Az esperesi jelentéshez több hozzászólás történt. Nagy Béla sighişoari lelkész kifogásolta a vezetőség azon intézkedését, melyet a bucureşti lelkészi állás beszüntetésével kapcsolatban a körüli esperesi hivatal megkerülésével és az esperesi vélemény meghallgatása nélkül foganatosított. Meg kell jegyeznünk, hogy a főhatóság működésével kapcsolatban ezenkívül semmiféle kritika, kifogás, elégedetlen hang nem hangzott el. Akiknek mondanivalójuk volt, helyesebbnek ítélték a hallgatást. Szén Mihály a konfirmálás és egyházközségi magtár ügyében szólalt fel, melyekre nézve espereshelyettől megnyugtató felvilágosítást kapott. Dr. Kerekes István az egyházi sajtó orgánum nagy hiányát s e hiánynak jövőre kiható káros hatását tette szóvá, mellyel kapcsolatban Fekete Lajos esperes helyettes ismertette a tett lépéseket s azok eredménytelenségét és javasolta, hogy az Unitárius Jövendő érdekében a gyűlés éljen külön felterjesztéssel a főhatósághoz. Szathmáry Géza a háziparral kapcsolatban a jacoduli szalmakalap-kötésre hívta fel a figyelmet, mire nézve a gyűlés meghatározta, hogy a főhatóság kéressék fel az EGE vezetőségével érintkezésbe lépésre a községnek szalmakalap-kötő géppel való ellátására. Végül Kovács Lajos lelkész-esperes fejezte ki elismerését Fekete Lajos esperes helyettes fáradhatatlan és lelkiismeretes működéséért, aki csaknem két esztendőn át a legnehezebb időszakban nagy hozzáértéssel és sok önfeláldozással vezette az egyházkör ügyeit; nem kü-

lönben elismeréssel szólott a részletes és mindenre kiterjedő, gondos esperesi jelentésről, melyet javaslatára a közgyűlés egészében jegyzőkönyvbe írni határozott s Fekete Lajos esperes helyettesnek és Török Mihály jegyző helyettesnek jegyzőkönyvileg mondott köszönetet.

Nevelésügy. A továbbiakban a nevelésügyi jelentések kerültek tárgyalásra. Török Mihály a hitoktatásról és egyházi énektanításról, Fülöp Árpád a nyári vasárnapi tanításról, Szén Mihály a gyermekistentiszteletről és szórványgondozásról tettek jelentést, melyekhez több hozzászólás történt. A jelentések és hozzászólások arról tettek tanubizonyoságot, hogy az arra hivatottak a nevelésügyet nagyon fontosnak tartják és komolyan veszik.

Közgyűlés a penztárvizsgáló bizottság jelentését az egyházköri közalapról és Gyámolda alapról elfogadta.

Választások. A választások rendjén a közgyűlés egyhangulag megválasztotta: Nagy Béla sighişoari lelkészt esperesnek, miután Fekete Lajos azt egészségi okokból tovább vinni nem volt hajlandó, dr. Kerekes István f. ü. gondnoknak, Török Mihályt jegyzőnek, Fekete Lajost, Szén Mihályt, Kálmán Dénest és Kádár Zoltánt főtanácsi tagoknak, Fekete Lajost és dr. Zoltán Gyulát rendes, Fülöp Árpádot és Kádár Zoltánt póttagoknak a fegyelmi és közigazgatási bíróságokba, Fülöp Árpádot n. ü. bizottsági elnöknek s Szén Mihályt, Török Mihályt, Szathmáry Gézát és Pap Sámuel n. ü. bizottsági tagoknak. A választások általános megelégedést keltettek, mert az egyházkör új vezetőiben kiváló erők kerültek az egyházkör élére. Nagy Béla több mint 30 éven át volt egyházköri jegyző a târnava körben az erélyes és pontos Gvidó Béla esperes mellett s így jó gyakorlattal bír, de mint egyházközségi szervező és templomépítő lelkész is megérdemelt tiszteletet vívott ki a maga részére; dr. Kerekes István lelkész egyházi ember, aki eszméket termel, terveket készít s örökösen nyugtalan a jobb egyházi életért, a braşovi templomépítésnél megfizethetetlen szolgálatokat tett; Török Mihály az ifjú papi nemzedék egyik legbuzgóbb és legtevékenyebb tagja, aki mindent jól szeret elvégezni. Az egyházkör méltán tekint nagy reménységgel munkásságuk elé, akik a mélyen vallásos és unitáriusságában mindig példátmutató Bedő Ferenc régi f. ü. gondnokkal az élen az egyetemes unitárius egyháznak is szolgálástot fognak tenni.

Tb. gondnokok. A közgyűlés id. Bálint János braşovi és Gedő Elek mujnai gondnokoknak tiszteletbeli gondnökká választását pártolólágg terjesztette jóváhagyásra az egyházi főhatóság elé.

Tiszteletdíj ügye. Az esperesi vizsgálószerk tiszteletdíjának megállapítását és az egyházközségek között való arányos felosztását Bedő Ferenc f. ü.

gondnokra, F e k e t e Lajos volt esperes helyettesre és T ö r ö k Mihály jegyzőre bízta.

Naptár ügy. K o v á c s Lajos lelkész-esperes indítványára a közgyűlés azzal a kéréssel fordul az egyházi vezetőséghez, hogy az UNITÁRIUS NAPTÁR önálló kiadásáról feltétlenül gondoskodják.

Jövő évi gyűlés helye. Gyűlés a braşovi vezetők meghívására a jövő évi közgyűlés helyéül Braşovot jelölte ki.

Köszönet. A szives fogadtatásért és vendégszeretetért az egyházközség vezetőségének s különösen a Nőszövetség elnökségének az elnök hálás köszönetet mondott.

Istentisztelet. D. u. 7 órakor ünnepélyes Istentisztelet volt, melyen a szolgálatot a következő alapigék nyomán; „E világon nyomoruságtok leszen, de bizzatok, én meggyőztem a világot“, (Ján. XVI. 33.) M i k l ó s István fägăraşi ifju lelkész végezte, áhitattal imádkozva és a figyelmet mindvégig ébrentartva. Az istentiszteleten a sghişoarai hivek nagy számmal vettek részt. (—)

Balázs András tb. esperes nyugalomba vonult.

Balázs András dârjiui lelkész, tb. esperes folyó évi július 1-től nyugalomba vonult, csaknem 40 évi szolgálat után. Egy tehetséges és kiváló lelkésszel apadt meg az unitárius lelkészek száma, kiket ma olyan nehéz pótolni. Ez alkalomból kötelességünknek érezzük élete főbb mozzanatairól röviden megemlékezni.

Balázs András 1880. február 23 án született Corneşti. A corneşti elemi iskola elvégzése után a torockói 2 osztályos algimnáziumban, majd a kolozsvári unitárius kollégiumban tanult, ahol 1900-ban tett érettségét. Mindig az első tanulók között volt, 1897-től az egyik erdélyi kincstári ösztöndíjat élvezte, amiben csak a jeles tanulók részesültek. 1903-ban papi vizsgát tett és elnyerte a Murányi Farkas Sándor palástdíjat s júniusban a hódmezővásárhelyi egyházközség rendes lelkésze lett, honnan 2 évi szolgálat után a kénosi buzgó gyülekezet hívta meg lelkipásztorává. Innen 5 évi szolgálat után 1910-ben szülőfalujába, Corneştibe ment papnak, ahol 12 évig szolgált. 1922-ben a dârjiui tekintélyes egyházközség gondját vette vállaira, ahol abban az időben kissé zavaros volt a helyzet, de a Balázs András tudása és bő tapasztalata, nyugodt természete és a hivel való kedvező bánásmódja csakhamar nyugodt helyzetet teremtett, megvédve és közösen munkálva a népes egyházközségben az unitárius gondolkodás tisztaságát és biztató jövőjét.

1897-ben, mint V.-ik gimn. tanuló Brassai bá-

csinak felolvasó- és íródeákja volt. Kolozsvárt teológus korában 1901—1903 években segédkantori tiszteletet töltött be.

Hódmezővásárhelyi lelkészkedése alatt a Duna-Tiszamenti egyházkör jegyzője volt. Az udvarhelyi egyházkörben 1922—1926 években közügyigazgató, 1927-ben egyházköri jegyző, 1928—1935 években esperes, azóta tiszteletbeli esperes.

1921-ben az Egyházi Főtanács egyházi tanácsosnak választotta. 1931-ben tagja volt a főtanácsi bizottságnak, majd a főtanácsi fegyelmi bíróságnak. A turdai egyházkörben szintén fegyelmi bírósági volt. Két ízben, 1910-ben és 1935-ben a Berde gyümölcsészeti díjban részesült.

Az Unitárius Szószék II, III, IV, V. köteteinek társszerkesztője volt Deák Miklóssal és Vári Alberttel; a XVIII—XXII. köteteket önállóan szerkesztette. A Dávid Ferenc füzeteknek is társszerkesztője volt. Az Unitárius Közlönyben, Unitárius Egyházban, Keresztény Magvetőben, Unitárius Naptárban, Aranyosvidékben, Ellenzékben, Magyar Népből, Székely Közéletben stb. dolgozatai, tudósításai jelentek meg.

Irodalmi dolgozatai közül önálló füzetben jelent meg „Beszélgetés egy törekvővel“, az Unitárius Szószékben több egyházi beszéde; külön lenyomatban: Morzsák Székelyderzs életéből, Dârjiui egyházközség, Ez a hely szent föld (zsinati beszéd), Nőszövetségünk hivatása (felolvasás) címen.

Több, mint 60 egyházközségben végzett lelkeszi szolgálatot. Hét lelkészt és négy énekvezér-tanítót hivatalába beiktatott, 6 lelkészt és 1 énekvezér-tanítót kibucsztatott. 10 helyen működött közre templom, harang, orgona, énekvezéri lakás felavatásán. Különleges szolgálatot végzett lelkészköri és D. F. egyleti gyűlésen, esperesi és püspöki vizsgálatok alkalmával, a Homoród-i Borvizzen, jóltevők emlékünnepeken, jubileumi, nőszövetségi gyűléseken, stb. stb.

Corneşti „Hangya“ szövetkezetet, Dârjiuban tejszövetkezetet alakított, melyek mellett még Hitelszövetkezetet is vezetett. Hitelszövetkezeti munkássága elismerésül 1927-ben diszoklevelet és 1000 lej pénzjutalmat kapott.

1904-ben nősült, feleségül véve a bágyoni áll. igazgató tanító leányát, Balogh Ilonát, akivel 38 éven át, 1941 december 18-án bekövetkezett haláláig megértő és boldog házasságban élt. Házasságukat Isten 2 leánygyermekkel áldotta meg, kik közül egyik Ádám Dániel homoródszentpéteri áll. tanítónak, a másik Fülöp Árpád hoghizi unitárius lelkésznek a felesége. Három unokája van.

Íme rövid és száraz adatokban egy nagyon mozgalmas, tevékeny, sokoldalú, hosszú lelkeszi szolgálatnak a képe, amelynek bizonyára vannak virágillatos emlékei, de lehetnek tövisszurásos napjai is, kellemes és fájdalmas időszakai. Mindenekfelett azonban ott volt az isteni gondviselés ereje, amely a benne bizókat mindig kimentti az idők zajló hullámaiból.

Tudomásunk szerint Balázs Andrásnak peres ügye soha senkivel nem volt; hiveivel mindenütt békeességben élt. Szívvel kívánjuk, hogy ezt a zavar-talan életet élvezze nyugdíjas állapotában is. Ha buzgó és áldásos lelkeszi működésére visszagondol, jól végzett munkásságának a jutalmát találja meg lelkiismerete nyugalmában, melynél nagyobb érték és elismerés nem létezik a földi életben. A jó Isten áldja meg jó egészséggel, hosszú ideig tartó életerő-vel, hogy sokáig gyönyörködhessek gyermekei és unokái boldogságában és növekedésében. Maradjon meg egyházas buzgósága s lelje örömét abban, ha ezután is dolgozhatik az egyházért és unitárius gondolatért. Ő maga bizonyára érzi, de lelkes és eredményes munkássága is hirdeti, hogy nem élt hiába. Hiveinek szeretete vele marad akkor is, ha netán közülök másfelé viszi életének útja. Kortársai és munkatársai meg vannak győződve, hogy a minden igaz munkásnak kijáró legnagyobb elismerést szive utolsó dobbanásaiban ő is meg fogja hallani: „Jól vagyon jó és hű szolgám, a kevesen hű voltak, többre bizlak ezután.” Adja Isten, hogy úgy legyen!

FELJEGYZŐ.

Uj lelkész

Ugy halljuk, hogy a Balázs András nyugdíjba-vonulásával megüresedett dárjiui népes és tekinté-lyes egyházközség lelkeszi állásába egyhangulag Török Mihály racosul de josi lelkészt hívták meg a hivek. Kinevezése elé bizonyára az egyházi vezetőség nem gördít akadályt. Így a kiváló, lelkes és kö-telességtudó fiatal lelkész a képességeinek még in-kább megfelelő helyre jut. Jókívánatainkat előlegez-zük s a továbbiakról be fogunk számolni.

Racosul de josra Pálffy Károly abrudi lelkészt emlegetik, kiben az egyházközség szintén igen buz-gó, komoly és kötelességtudó lelkipásztort kap.

Halálozás.

Özv. Kiss Aladárné sz. Égeni Róza, néhai Kiss Aladár volt hoghizi lelkész özvegye Homoród-daró-con f. évi junius hó 11-én elhunyt. Férje 16 éven át volt a hoghizi unitárius egyházközségnek buzgó és kedvelt lelkipásztora és ő megbecsült papnéja. Csaknem 28 évre terjedő özvegysége alatt sokszor hangoztatta s utolsó kívánsága is az volt, hogy por-részei áldott emlékü férje mellé a hoghizi temető-ben helyeztessenek örök uyugalomra, ami a mostaj viszonyok között nem történhetett meg. Homoród-daró-con temették el, ahol fiánál, Bardócz Béla jegy-zőnél lakott. Fiának s Romániában élő rokonainak, főként a Rupeán lakó unokahugának: Jákóbiné sz. Fekete Erzsébetnek és ismerőseinek a gyászában kegyelettel osztozik a hoghizi egyházközség is, amely junius hó 21-én gyászistentisztelet keretében emlé-kezett meg néhai papnéjáról.

Jeles mondások.

V.

Olvasás közben kijegyezte NAGY BÉLA unitárius lelkész

ANYA.

Hogy mi egy anya, csak az érti meg igazán, aki elvesztette. S ott a sir szélén fogja először érez-ni, hogy anyánk halála volt a legelső bánat, amit nélküle kellett megsiratnunk. (Hock János).

És mond meg, hogy nem vagyok olyan felüle-tes, gondtalan, könnyelmű és türelmetlen, mert *anya* vagyok. (A. G. Greenwood).

Mikor a gyermek gögicsél,
Az Isten tudja mit beszél,
Csak mosolyog és integet...
Mit gondol? Mit mond? Mit nevet?
S mint virággal az esti szél
Az anyja vissza ugy beszél...
Oly lágyan és oly édesen...
De őt sem érti senki sem.
Hogy mit beszélnek oly sokat?
Apának tudni nem szabad.
Az égi nyelv ez: mély titok,
Nem értik csak az angyalok.

(Gárdonyi Géza).

Amely anya szereti leányát, nem ereszi soha egyedül. (—)

Legszébb és legelragadóbb látvány, mikor édes-anya szive felett imádkozni tanul a gyermek. — (P. Trefan Leonard.)

Az ember annyit ér, amennyire meg tudja be-csülni anyját. (Renan.)

Látunk sok anyát, aki másoktól takarított és csinosgatott gyermekét csak mint játékszer veszi a kezébe; aztán, ha meghal, hiu és undorító búban áradozik, de nem szeretetből, mert a szeretet okos és illedelmes, hanem az oly anyában a csekély fájdalomhoz sok hiu látszat-vadászás járulván, szilaj, dühös és csillapithatatlan kesergésekben mutatkozik.) (Plutarch).

Tiszteljétek és becsüljétek az édes anyákat, mert hősök ők, akik életük kockáztatásával adnak új éle-tet; mártirok, akik minden új életért életük egy da-rabját áldozzák fel. (Vári Albert.)

Ezen a földön a legszebben hangzó szó: az édes anya. Ő csókolta le a legelső könnyet szemeink-ből s az ő mosolygására jött az első mosoly ajkunkra. Tőle tanultuk az első szót, szépen zengő anyanyel-vünkön s ő tanított meg az első dalra és imádságra. (Vári Albert.)

Anyánkat, ezt az édes jó anyát, ó Pistikém sze-resd, tiszteld, imádd! Mi ő nekünk, azt el nem mond-hatom, mert nincsen rá szó, nincsen fogalom! (Petőfi.)

Anyaszentegyház.

Egyetemes közösség a Krisztus láthatatlan anyaszentegyháza, amelyben nincs győző, nincs legyőzött, nincs nemzetkülönbség. (Ravasz László).

A p a.

Ugy-e, ugy-e, kis fiam, ha majdan, én a sorból kiöregedem . . . Iparkodni fogsz tultenni rajtam, vagy betöltöd legalább helyem. (Petőfi).

Láttam a tengert, néhány szép templomot és kedves vidéket. A tenger nagy, a templomok szépek, a vidék kedves. De a vidék nincs oly kedves, mint a mily kedves vagy te édes kis leányom; a templomok nincsenek olyan csinosok, mint amily csinos anyád, a tenger nincs oly nagy, mint a mily nagy az én szeretetem irántatok. (Írta egy levélben Hugó Viktor.)

Az apának háládatlan a helyzete a családban: Mindenkinek kenyérkeresője s mindenkinek ellensége. (Stronberg író.)

A hajdani amerikai gyarmatokon az indiánok elől menekült egy apa 7 gyermekével. Az apa lóháton, gyermekei gyalog előtte. Gondolta, hogy a melyik a legkedvesebb felveszi s elmenekül vele, de nagy lelkiharc után sem tudott választani. (—)

Uj lelkész Sânmicleușon.

A romániai unitárius egyházi főhatóság a Sebe Ferenc távozásával megüresedett lelkészi állásra Halmágyi Pál okl. lelkészt nevezte ki Sânmicleușra, aki csaknem két éven át ott a felekezeti iskolát általános megelégedésre vezette. Az új lelkész július 19-én foglalta el állását. A beiktatás nagy ünnepélyességgel történt. A község népe és a vidék az ősi templomot zsufolásig megtöltötte. Mátyus Gergely köri esperes nyitotta meg az áhítatos ünnepélyt, majd felkérte Sándor Gergely deaji lelkészt a kinevezés felolvasására, aki azt a szószékből olvasta fel. Ezt követte Halmágyi Pál új lelkész imája és beköszöntő beszéde, Pldb. XXIII. 26. alapján: „Adjad a te szivedet nekem, a te szemeid az én utamat szorgalmasan megőrizzed.” Az ifjú lelkesedésével előadott tartalmas beszéd kellemesen hatott a templomi közönségre. Azután Mátyus Gergely esperes tartotta meg beiktató és megáldó beszédét I. Tim. IV. 12. alapigék nyomán: „Légy példa a hívőknek a beszédben, a magaviseletben, a szeretetben, a léleken, a hitben, a tisztaságban.” Az irányadó, esperesi beszéd nagy felkészültségről és gyakorlati érzékről tett bizonyosságot. Gyönyörűség és élvezet volt a tárgyilagos apostoli beszéd hallgatása. Majd az üdvözlések következtek: Szathmáry Gyula köri f. ü. gondnok az egyházkör. Sándor Gergely a lelkészi kar, Udvar Márton az egyházközség, Albert Sándor a ref. egyházközség, Kovács István lelkész a szomszéd sânbenedici unitárius egyházközség, két növendék az unitárius és ref. iskolák s egy unitárius ifjú az ifjúság nevében üdvözölték az új lelkészt, aki az üdvözléseket meghatóttan viszonzta. A gyülekezeti

szép énekeket Kovács István lelkész reátermettséggel vezette. A közönség körében ott volt Guidó Béla ny. esperes is, akinek megjelenése jóleső érzéssel töltött el mindenkit. — Az új lelképásztor működésén legyen Isten áldása és az egyházközség találja meg benne azt a vezért, akire mindig nyugodtan hallgathat és bizalommal mehet utána.

Az egyházi utánpótlás ügye.

Lapunk más helyén is meg van említve, hogy a felsőfehéri egyházkör évi közgyűlésében részletesen foglalkozott az egyházi utánpótlás kérdésével, s a szegényebb sorsu, de jó előmenetelű, tanulásra alkalmas növendékek kiválasztását programjába vette s a tanítatás segélyezése intézésére dr. Zoltán Gyula egyházi tanácsos elnökle mellett Török Mihály és Fülöp Árpád lelkészekből bizottságot küldött ki. A bizottság a munkát megkezdette s kéri, hogy minden erre vonatkozó megkereséssel a brașovi lelkészi hivatal útján forduljanak az elnökhöz.

Az Unitárius Naptár megjelenik.

Jeleztük, hogy az UNITÁRIUS JÖVENDŐ szerkesztősege foelalkozott azzal a gondolattal, hogy az „Unitárius Naptárt” megjelenteti az 1943-ik évre, amennyiben az egyházi vezetőség azt nem csinálja meg. A hivatatos megkeresésre a vezetőség azt válaszolta, hogy a Naptárt központilag ohajtja kiadni. Közben határozatban kérte ezt a felsőfehéri egyházkör közgyűlése. Minthogy az egyházi vezetőség által kijelölt szerkesztő bizottság a munkát megkezdette, már most kérjük lelkésztársainkat s minden más érdeklődőt, hogy a Naptár tartalmáért és terjesztéséért minden lehető tegyenek meg, különösen pedig idejében hívják fel a hivek figyelmét a Naptár megjelenésére.

Szerkesztőség kérése.

Az „Unitárius Jövendő” az egyházi érdekek szem előtt tartása mellett az unitárius gondolkodás és szellem ismertetésére és erősítésére is törekszik. Hirt ad a kisebbségi sorsban élő egyházi életről, de szolgálatot igyekszik tenni a bárhol élő unitáriusoknak és az unitárius ügy iránt érdeklődőknek. A megnehezült életkörülmények között s az újból igen nagy mértékben emelkedett nyomdai költségek mellett azonban feladatát csak úgy tudja betölteni, ha a szives olvasók a csekély előfizetési díjat előre pontosan befizetik és a hátrálékot gondosan rendezik. Köszönettel vesszük, ha egészen díjmentes fáradozásunkat azzal is méltányolják, hogy a lapra mások figyelmét felhívják, új előfizetőket szereznek s amennyiben tehetik, a lap fenntartásához önkéntes kegyes adománnyal is hozzájárulnak, amit nyugtázni fogunk. A szentírás tanítja, hogy „aki adakozik, annál inkább gazdagodik.”

A lakás- és címváltozás sürgős bejelentését kérjük.

Előfizetési tájékoztató.

Tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy az előfizetési díjat az esetleges hátralékkal együtt, az alább megnevezettekhez mielőbb megküldeni sziveskedjenek:

a) Romániában a szerkesztőség címére;
b) Az erdélyi területen Hadházy Sándor egyházi pénztáros kezéhez, Kolozsvár, Unitárius Kollégium.

c) A Nagyváradon túl levő területen az „Unitárius Iratmisszió” vezetője Ujváry László urhoz Budapest. V. Koháry u. 4. sz.

d) Kolozsvárt az előfizetési díjakat Szabó László tanárjelölt szedi be.

Bizalommal kérjük olvasóinkat, hogy kérésünket figyelembe venni sziveskedjenek.

A Közgazdasági Bank R. T.

(volt Braşovi Népbank)

értesíti igen tisztelt ügyfeleit, hogy a kölcsönök folyósítását újra megkezdte.

Biztosítást a legelőnyösebben

az **Első Romániai Temetést Biztosító**

R. T.-nál (ezelőtt G. SZÁVA és A. SZÁVA)

köthet.

Braşov, Weiss Mihály-u. 35

Vásároljon az

ELEKESkönyv és
papírüzletben.

Általános Hitelbank R. T.
Braşov

fiókok:

TIMIŞOARA
ORADEA

ALAPITVA 1823.

Scherg Vilmos és Társai

R. T.

POSZTÓ ÉS DIVATÁRU GYÁRA

a legfinomabb és leg-
tartósabb uri- és női
divatszöveteket gyártja.

LERAKATOK:

Braşov, Timişoara, Cluj.

Biztosítatok életeteket
és vagyontokat a

Franca Romana

Ált. Bizt. R. T.-nál

Ügynökségek az ország
minden fontosabb városában.

Felvilágosítások a biztosítás minden ágában:

Braşov, Tehénpiac 1.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Braşov, Str. Dr. Babeş 1 sz.

hova a lappal kapcsolatban minden meg-
keresés, közlemény és pénzösszeg küldendő.

Kérjük munkatársainkat, hogy a lapba szánt minden-
ket vagy egyéb közleményt a hónap 5-éig szivesk-
nek a szerkesztőségbe juttatni.

Milt.

Dr. Zsákó Gyula
törv. tan. elnök.

Kolozsvár

Budapest.

VIII. üllői u. 66/b.

Füster György
Vasváros